

Аннотація. В статті поведен аналіз інтегральної оцінки функціональних складових економічного потенціала і економічного потенціала підприємств залізничного транспортного машиностроєння.

Ключевые слова: економічний потенціал, оцінка і аналіз, функціональна складова, коефіцієнт, управління підприємством.

Summary. In article the analysis of an integrated estimation of functional components of economic potential and economic potential of the enterprises of railway transport mechanical engineering is moved.

Key words: economic potential, an estimation and the analysis, a functional component, factor, operation of business.

*Рецензент к.е.н., доцент УкрДАЗТ Прохорова В.В.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Полякова О.М.*

УДК 338.47:656.2

СИСТЕМА ПЛАНУВАННЯ НА БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ В РИНКОВИХ УМОВАХ

Боровик Ю.Т., к.е.н., доцент (УкрДАЗТ)

В статті розглянута організація системи планування на будівельних підприємствах залізничного транспорту в сучасних умовах.

Ключові слова: система планування будівельного підприємства, стратегічне планування, поточне планування.

Постановка проблеми та її зв'язки з науковими чи практичними завданнями. З переходом економіки України на ринкові відносини різко змінилася методологія формування і реалізації планів на підприємстві. Новий підхід обумовлений тим, що в централізованій економіці підприємство являло собою «закриту» систему, коли цілі і задачі задаються ззовні і залишаються досить стабільними тривалий період, і фінансові і матеріальні ресурси забезпечуються централізовано в межах фондів, що виділялись. Така форма функціонування підприємства не відповідає вимогам ринкової економіки.

В умовах ринкових відносин будівельна фірма працює як «відкрита» система, коли в її діяльності враховуються не тільки внутрішні фактори, але, насамперед зовнішні впливи (замовника, конкурентів, ринку).

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Проблемам організації системи планування на підприємствах присвячені роботи як вітчизняних, так і зарубіжних вчених [1-3, 5-9]. Теоретичні основи і практичні рекомендації планування в структурних підрозділах залізничного транспорту досліджено в роботах Ю.Д. Петрова та ін. [1, 2].

Виділення невирішених частин загальної проблеми. Незважаючи на значний вклад фахівців в дослідження проблеми, в своїх працях не враховують ринкові умови [1], та не розглядаються питання організації системи планування на будівельних підприємствах залізничного транспорту [2, 3, 5-9].

Метою статті показати, що в умовах ринку функція планування, не тільки не втрачає свого значення, але й істотно зростає, оскільки підприємство діє самостійно при повній економічній відповідальності за результати діяльності.

Вклад основного матеріалу дослідження. Новим явищем в управлінні вітчизняними будівельними підприємствами в ринковій економіці стає самостійність розробки довгострокової стратегії розвитку, на рівні підприємства, тобто функції міністерств і інших державних органів перейшли безпосередньо підприємству. Таким чином, внутрішньофірмове планування перетерпіло еволюцію принципів і форм планування.

У цих умовах підприємство повинне вчасно визначати майбутні науково-технічні, організаційно-економічні, соціально-політичні й інші впливи зовнішнього середовища (як негативні, так і позитивні) і приймати відповідні

планові рішення. Це вимагає творчого підходу, наукового пошуку і досліджень, сміливих експериментів, творчого вивчення закордонного досвіду управління.

В умовах роботи підприємства як «відкритої» системи, планування здійснюється у вигляді взаємозалежної сукупності перспективних і поточних планів. Ці форми планування можна класифікувати:

- за ознакою – «період планування», як: довгострокові (понад 3-х років), середньострокові (понад одного року) і короткострокові (до одного року);

- за ознакою – «величина залучених інвестицій і матеріально-трудових ресурсів» чи «взаємозв'язок поставлених цілей», як стратегічні і тактичні.

Таким чином, перспективне планування включає формування довгострокових планів, спрямованих на рішення стратегічних задач.

Найбільш сучасна модифікація короткострокового планування, характерна, насамперед, для американської практики – стратегічне управління (strategic management). Близько 100 з 500 найкрупніших американських корпорацій застосовують цю систему в розгорнутому виді, у те час, як її окремі елементи характерні 3/4 цих компаній [4, с.57-58].

Аналіз світової практики планування показує, що при формуванні планів, підприємству необхідні два підходи: планування від минулого до майбутнього (довгострокове чи прогнозне) і від майбутнього до сьогодення (стратегічне). Перший

підхід характерний для планування виробництва продукції, що знаходиться в стадії розвитку чи насичення і відрізняється стабільністю технологічних процесів і характеристиками.

Другий підхід ефективний для процесів відновлення продукції, створення нових виробництв і реорганізації існуючих і т.п. Ці процеси відрізняються високим ступенем невизначеності і великим обсягом організації робіт.

З огляду на взаємозв'язок форм планування майбутніх робіт, можна розподілити всі види перспективної планової діяльності в рамках стратегічного планування.

Отже, відділи планування складають два планових документи: перспективний (стратегічний) план розвитку підприємства і план поточної (тактичної) діяльності.

Перший план поєднує проекти і цільові програми зміни науково-виробничої і маркетингової діяльності, другий – передбачає фінансове і матеріальне забезпечення поточної діяльності.

Планування є однією зі стадій процесу управління підприємством. Крім нього сюди входять ще такі стадії, як реалізація і контроль.

У плануванні встановлюються цілі, основні принципи, стратегія й обмеження на діяльність фірми. Реалізація – процес забезпечення поведінки фірми, адекватного її цілям, основним принципам і стратегіям. Контроль – оцінка якості роботи фірми і визначення необхідних коректувань у плануванні і реалізації (рис. 1).

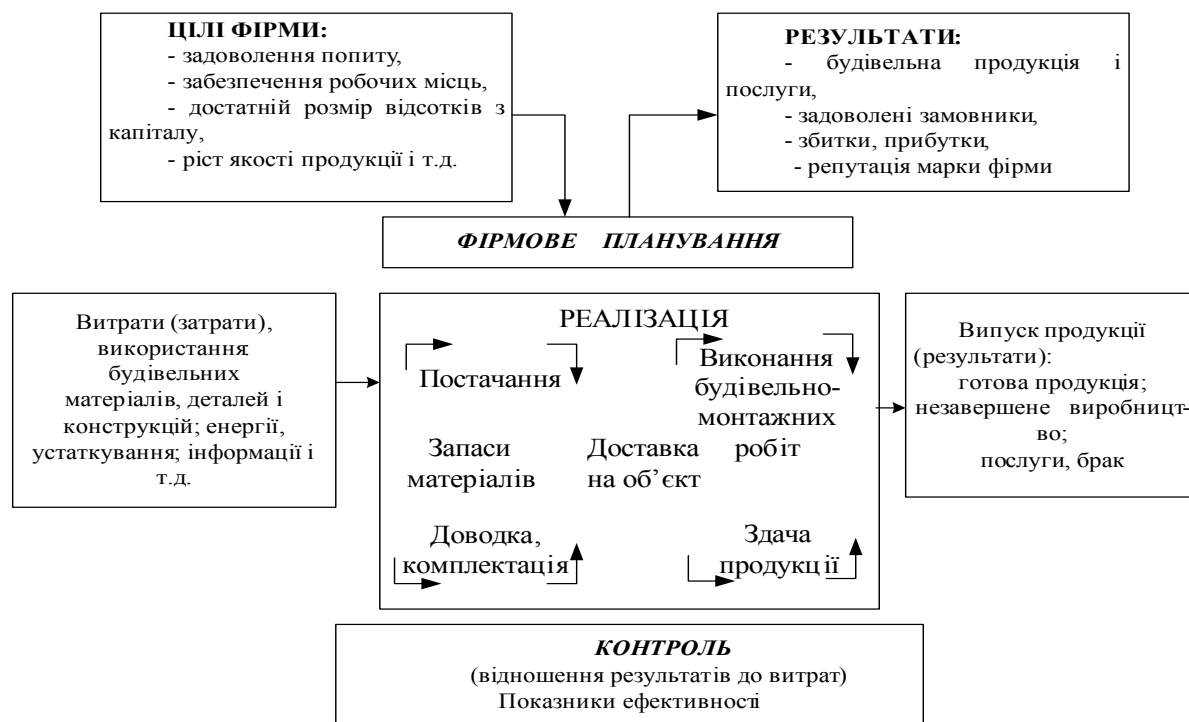

Рисунок 1 - Процес внутрішньфірмового планування.

Система стратегічного планування являє собою структурований процес організації і координації служб, що займаються плануванням.

Поточне планування включає сукупність планів за різними видами діяльності підприємства і охоплює річний період.

Стрижнем усієї системи управління економічними інтересами підприємства є те, що всі основні результати діяльності підприємства і його цілей чітко погоджуються між собою на всіх рівнях, аж до персональної відповідальності, за допомогою, наприклад, карт особистих внесків і індивідуальних планів роботи.

Висновки даного дослідження і перспективи подальших робіт у цьому напрямку. Питання організації стратегічного та поточного планування діяльності підприємства потребують ретельного і докладного розгляду окремо, що буде зроблено в подальших дослідженнях. Розглянута скрізна система планування сприятиме підвищенню ефективності діяльності будівельних підприємств залізничного транспорту і рівня конкурентоздатності продукції.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Петров Ю.Д. Планирование в предприятиях железнодорожного транспорта [Текст] : Учебник для Вузов / Ю.Д. Петров, Н.В. Берндт, Г.Н. Гукова и др.; Под ред. Ю.Д. Петрова. – М.: Транспорт, 1989. – 294с.
2. Петров Ю.Д. Планирование в структурных подразделениях железнодорожного транспорта [Текст]. Учебник для вузов ж.-д. транспорта / Ю.Д.Петров, А.И.Купоров, Л.В.Шкурина. – М.: УМЦ ЖДТ, Трансп. кн., 2008. – 308 с.
3. Юрченко Ю. М. Розробка механізму стратегічного планування на залізничному транспорті: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.00.03 [Текст] / Юрій Миколайович Юрченко; Українська держ. академія залізничного транспорту. – Х., 2009. – 19 с. – укр.
4. Ансофф И. Стратегическое управление [Текст]; Сокр. пер. англ. (Научн. ред. и авт. предисл. Л.И.Евченко.) / И. Ансофф. – М.: Экономика, 1989. – 519 с.
5. Моисеева Н.К. Конкурентноспособность, маркетинг, обновление [Текст]. Т.1,2./Н.К.Моисеева, Ю.П.Анискин.– М.: Внешторгиздат, 1993. – 584 с.
6. Ильин А.И. Планирование на предприятии [Текст]/ Учеб. пособие. В 2 ч. Ч.1. Стратегическое планирование. Ч.2. Тактическое планирование. / А.И. Ильин. – Мн.: ООО «Новое знание», 2000. – 719 с.
7. Тянь Р.Б. Планирование деятельности предприятия [Текст] / Учебное пособие. / Р.Б. Тянь. – К.: МАУП, 1998. – 152 с.
8. Москалик В.Є. Планування діяльності підприємства [Текст]: Навч. посіб./За заг. ред. В.Є. Москалика. / В.Є. Москалик. – К.: КНЕУ, 2005. – 384 с.
9. Литвин Б.М. Планування діяльності будівельного підприємства [Текст] / Навч. посібник. / Б.М. Литвин. – К.: Хай-Тек Прес, 2008. – 320 с.

Аннотация. В статье рассмотрена организация системы планирования на строительных предприятиях железнодорожного транспорта в современных условиях.

Ключевые слова: система планирования строительного предприятия, стратегическое планирование, текущее планирование.

Summary. In article the organization of system of planning at the building enterprises of a railway transport in modern conditions is considered.

Keywords: system of planning of a build enterprise, strategic planning, tactical planning.

*Рецензент д.е.н., професор УкрДАЗТ Позднякова Л.О.
Експерт редакційної колегії к.е.н., доцент УкрДАЗТ Токмакова І.В.*